

ANTISZEMITA
GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ÉS INCIDENSEK

HAVI ÖSSZEFOGLALÓ

2016. JÚLIUS

BRÜSSEL INTÉZET

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	5
A Tett és Védelem Alapítvány	6
Brüsszel Intézet	6
A jelentésről	7
Módszertan	8
Antiszemita gyűlöletcselekmények – 2016. július	11
További antiszemita gyűlöletcselekmények	12
Közösségi hírek, reakciók	13
Hivatalos és civil reakciók	14
Hírek és vélemények a magyarországi antiszemitizmusról	15
Egyéb hírek	16
A Tett és Védelem Alapítvány hivatalos ügyei	17
A hónap krónikája	18
Kapcsolat és támogatás	20
Felhasznált irodalom	21
Impresszum	22

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az antiszemitizmus elleni küzdelem egyik legfontosabb feltétele a helyzet pontos ismerete, az antiszemitizmus valódi elterjedtségének vizsgálata. A Tett és Védelem Alapítvány egyik célja éppen a kérdést övező ismerethiány felszámolása. Ennek eszköze többek között a folyamatos és szakmailag megalapozott közéleti monitoring tevékenység, mivel a tényleges információk összegyűjtése, elemzése nélkül nem lehet valós védelmet biztosítani a közösség számára. A monitoring eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel közzéteszi.

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: az antiszemita gyűlölet-bűncselekményekkel, illetve a gyűlölet motiválta incidensekkel. A jelentés ezt a kettőt összefoglalóan gyűlöletcselekményeknek nevezi. Mindkettő esetében fontos kritérium, hogy azok elkövetésekor azonosítható az antiszemita motiváció. Míg azonban az előbbiek a büntetőjog szerint bűncselekményeknek minősülnek, az utóbbiak ezt a szintet nem

érik el. A teljes kép felrajzolásához azonban mindkét típusú cselekmény dokumentálására szükség van.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához sokféle forrás együttes használatára van szükség. Az események regisztrálásán kívül fontos azok különböző jellemzőinek számbavétele is. A dokumentálás során ezért egyrészt rögzítjük a cselekmények helyszínére, elkövetőjére, célpontjára, következményeire vonatkozó adatokat. Másrészt különböző cselekménytípusokat is megkülönböztetünk.

A Tett és Védelem Alapítvány júliusi monitoring tevékenysége nyomán két antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, melyek gyűlöletbeszéd kategóriába tartoztak.

A Liget projekt kapcsán kiéleződött, fizikai atrocitásig fajuló helyzetről, a biztonságiak jogi képviselőjétől hangzott el egy nyilatkozat, miszerint „nevetséges már a feltételezés is, hogy ehhez a zsidó sráchoz bármi közük lenne.” (Kiemelés a TEV-től származik). A másik esetben Toroczka László Facebook-profilján kelt ki a mezőőrségről érdeklődő Léderer András ellen. Bejegyzésében kifejtette, hogy az ilyen embereket kitiltották Ásotthalomról, és megjegyzést tett Léderer zsidó származására és vállaltan homoszexuális nemi identitására. A poszt után Léderer gyűlölködő üzeneteket és kommenteket kapott.

„További antiszemita gyűlöletcselekmények” fejezetbe ebben a hónapban nem kerültek hírek.

A Tett és Védelem Alapítványnak 2016 júliusában hivatalos jogi ügye nem volt.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

Az antiszemitizmus jelensége nem új keletű Magyarországon. A korábban tapasztalt gyűlöletbeszéd azonban egyre jobban eluralkodik a közéletben. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nyíltan antiszemita, rasszista nézeteket valló Jobbiknak negyvenhárom országgyűlési képviselője van, így az antiszemita gyűlöletbeszéd a parlamentben, valamint szervezett rendezvényeken is sokkal inkább megjelenik. Ezek a tényezők hívták életre a Tett és Védelem Alapítványt. A Tett és Védelem Alapítvány a hazai jogrendszer által biztosított civil szerveződési lehetőségek közül az alapítványi formát választotta; bejegyzése 2012 novemberében történt meg. Az Alapítvány a romló minőségű közbeszéd, a kirekesztés, az antiszemitizmus táptalaját adó ismerethiány, valamint az atrocitások és a törvényszegések el-

leni erélytelen jogi fellépéssel szemben kíván új alternatívát nyújtani.

ÖSSZEFOGÁS

A Tett és Védelem Alapítvány bejegyzett civil szervezet. Az Alapítvány munkájában közreműködők között vannak a status quo/chabád EMIH, a reform irányzatú SzimSalom vezető személyiségei és az irányzatoktól független, de a társadalom elismert tagjaiként számon tartott emblemikus személyiségek egyaránt. Az Alapítvány kurátorai megjelenítik a Magyarországon működő legfontosabb zsidó vallási és kulturális irányzatokat és így szimbolikusan is kifejezik, hogy az antiszemitizmus elleni fellépés mindannyiunk közös ügye.

BRÜSSEL INTÉZET

Az antiszemita gyűlöletcselekmények monitorozását a Tett és Védelem Alapítvány által életre hívott Brüsszel Intézet, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) által kidolgozott és javasolt módszerek alapján végzi. Az Intézet a monitoring munka során, az antiszemita jelenségeket különböző, standardizált források által nyújtott információk alapján rögzíti és elemzi. Az incidenseket hét különböző kategóriába soroló monitoring munka forrásai többek között: az Intézet saját Kutatási és Incidenskövetési Csoportjának forrásai, a sajtóban és a közmédiában fellelhető információk, valamint a kormányzati szervekkel kötött megállapodás keretében lehetőség nyílik a bírósági, a bünyügyi és egyéb államigazgatási területek adatbázisaiban fellelhető releváns adatok felhasználására is. Az

Intézet létrehozta és üzemelteti az +36 510 0000 számon elérhető FORRÓDRÓT-ot, melyen antiszemita és zsidóellenes megnyilvánulások bejelentésére nyílik lehetőség.

A Brüsszel Intézet kutatási terve a havi rendszeres monitoringjelentések közzétételén túl magába foglalja egy átfogó, a zsidóságot érintő, kvalitatív és kvantitatív módszereket is alkalmazó kutatást, valamint az egész társadalomra kiterjedő felmérést az antiszemitizmus jelenlegi helyzetével kapcsolatban. A program részét képezi továbbá egy olyan differenciált képzési program kialakítása, mely az állami ügyintézés különböző szintjei és szereplői számára biztosít felkészítést a rasszista és antiszemita jelenségekkel kapcsolatos fellépésről, eljárásokról iskolai és továbbképzés-rendszerű tananyagok formájában.

¹ Ezek részletes definícióját lásd a *Módszertan* részben.

A JELENTÉSRŐL

A magyarországi antiszemitizmus megítélése, kezelése sokszor rendkívül szélsőséges. Egyrészt hallani olyan hangokat, amelyek lekicsinylik az ilyen cselekmények, megnyilvánulások súlyát. Az is előfordulhat azonban, hogy egy-egy kirívó eset kapcsán az a kép alakul ki, hogy ezek az esetek elárasztják a közéletet. A tényleges helyzet megismerése a valós problémák kezelésének elengedhetetlen feltétele, ezért a Tett és Védelem Alapítvány feladatának tekinti, hogy pontos és minél teljesebb képet adjon a magyarországi antiszemitizmus mértékéről. Ennek egyik eszköze az antiszemita gyűlölet-bűncselekmények és incidensek² monitorozása. Ennek eredményét az Alapítvány havi rendszerességgel teszi közzé. A havi beszámolókon kívül minden évben részletesebb elemzéseket is magába foglaló összefoglaló jelentést készít az adott évben elkövetett cselekményekről.

A gyűlölet-bűncselekmények elleni küzdelem kiemelt fontossággal bír, mivel ezek eltérnek más bűncselekmény típusoktól. Ezek a bűncselekmények egyfajta üzenetnek tekinthetők, így túlmutatnak magán a cselekedeten. Ez a többletjelentés a társadalom különböző szinterein manifesztálódik: az egyén, a megtámadott csoport és végül az egész társadalom szintjén. Az áldozatok pszichológiailag, érzelmileg nagyobb traumát élhetnek át. Ennek a cselekménytípusnak nagy hatása van arra a csoportra nézve is, amelyhez a megtámadott egyén tartozik. Ezen cselekmények áldozatai sokszor felcserélhetőek, mivel számtalan esetben a támadás nem egy bizonyos személyre irányul, hanem bárkire, aki az adott éppen megtámadott csoport tagja. Éppen ezért ezen csoport tagjai érzelmileg szintén involválódnak, illetve at-

tól félhetnek, hogy a jövőben ők maguk is ilyen előítélet motiválta bűncselekmény célpontjaivá válhatnak. Ezek a cselekmények sértik azt a normát, miszerint a társadalom tagjai egyenlők. Az ilyen esetek nem megfelelő kezelése az egész társadalomra nézve is súlyos következményekkel járhat. (Levin és McDevitt 1999, 92-93; OSCE/ODIHR 2009a, 19-21; OSCE/ODIHR 2009b, 17-18; Perry 2001, 10)

Általánosságban elmondható, hogy kevesebb gyűlöletcselekményt jelentenek, illetve dokumentálnak, mint amennyi valójában megtörténik. Az áldozatok sokszor nem jelentik ezeket a rendőrségnek. Ennek több oka lehet. Egyrészt sokan nem bíznak abban, hogy a hatóságok megfelelően kezelik ezeket az eseteket, akár a felkészültség, akár előítéletesség okán. Bizonyosan sok áldozat van, aki nem ismeri a vonatkozó jogszabályokat. Az áldozatok érezhetnek szegényt is vagy tarthatnak attól, hogy védett tulajdonságuk kiderül. Az alulminősítés is sok esetben előfordul, vagyis a hivatalos szervek nem állapítják meg a gyűlöletmotivációt. Éppen a civil szervezetek azok, akik segíthetnek ezen problémák orvoslásában. Különösen hasznos lehet az állami szervekkel – például rendőrséggel, ügyvésséggel – való együttműködés.² A civil szervezetek által készített jelentések alkalmasak lehetnek arra, hogy a hivatalos szervek figyelmét felhívják az országban elkövetett, gyűlöletmotiválta cselekményekre. Az összegyűjtött adatok alapján hosszú távú trendek rajzolhatók fel. A civil szervezetek segíthetnek egy-egy eset jogi útra való terelésében, elláthatják az áldozatok védelmét, illetve más módokon segíthetik őket. Ezek a szervezetek közvetítőként is szolgálhatnak az áldozatok és a rendőrség között. (OSCE/ODIHR 2009b, 34-36)

MÓDSZERTAN³

A jelentés kétféle cselekménnyel foglalkozik: gyűlölet-bűncselekményekkel és gyűlölet motiválta incidensekkel. Jelentésünkben a kétféle cselekményt együttesen gyűlöletcselekményeknek nevezzük. Ezeket az EBESZ a következőképpen definiálja (OSCE/ODIHR 2009b, 15–16):

- gyűlölet-bűncselekmény: olyan a büntetőjog szerinti bűncselekmény, amelyet emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítélet motivál⁴
- gyűlölet motiválta incidens: olyan cselekmény, amely szintén az emberek bizonyos csoportjaival szembeni előítéleten alapul, de nem éri el a bűncselekmények szintjét

Az egyes gyűlölet-bűncselekmények kiemelt jelentőségét mutatja, hogy számos ország büntető törvénykönyve elkülönülten foglalkozik ezekkel az esetekkel. A magyar büntetőjog kétféle gyűlölet-bűncselekményt nevesít: a közösség tagja elleni erőszak, valamint a közösség elleni uszítás büntettét. Az újonnan elfogadott Büntető Törvénykönyv (2012. évi C. törvény) az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekményekről szóló XXI. fejezetének 216., valamint a köznyugalom elleni bűncselekményekről szóló XXXII. fejezetének 332. szakasza foglalkozik ezekkel. A közösség tagja elleni erőszak büntette akkor állapítható meg, ha az elkövető a sértettet azért, mert az valamely védett csoporthoz tartozik, bántalmazza, kényszeríti. Ezen kívül akkor is, ha riadalomkeltésre alkalmas kihívóan közösséggel szemben magatartást tanúsít. A büntett csak akkor valósul meg, ha ennek konkrét sértettje van. A közösség elleni uszítás leginkább gyűlöletbeszédet jelent, és a tényállás megállapításának feltétele, hogy azt nagy nyilvánosság előtt követik el. Az uszítás nem konkrét személy, hanem egy csoport ellen irányul.

Fontos kiemelni, hogy más bűncselekmények is minősülhetnek úgy, hogy azokat rasszista indítékkal követték el. Ebben az esetben a bíróságnak súlyosabb ítéletet kell hoznia.⁵ (TASZ 2012, 3–4) Ezekon kívül a Btk. 333. szakasza a nemzetiszocialista rendszer bűnei tagadásának büntetéről szól. A 335. szakasz pedig a különböző önkényuralmi jelképek (többek között horogkereszt, SS-jelvény, nyilaskereszt) terjesztését, nagy nyilvánosság előtti használatát és közszemlére tételeit tiltja.

Jelentésünkben olyan gyűlölet-bűncselekményeket és gyűlöletincidenseket mutatunk be, amelyek motivációja antiszemitizmus. Ilyen cselekménynek számít minden, ahol annak elkövetője, célpontja, módszere vagy üzenete erre utal. A célpont lehet személy, csoport, rendezvény, épület, emlékmű vagy egyéb tulajdon. Fontos, hogy csak abban az esetben beszélhetünk antiszemita motivációról, ha kifejezetten a zsidósághoz való tartozás feltevése miatt választotta az elkövető az adott célpontot. Ilyen módon lényegtelen, hogy a feltevés valós-e: a zsidósághoz való vélt tartozás is elegendő. A monitorozás során gyűlöletcselekménynek tekintünk egyrészt mindent, ami a gyűlölet-bűncselekmény kategóriájába esik. Ezek lehetnek a büntető törvénykönyv által nevesített bűncselekmények (közösség tagja elleni erőszak, közösség elleni uszítás, nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, önkényuralmi jelképek használata), azonban más a büntető törvénykönyvben szereplő tettek is, ha az előítéletes motiváció bizonyítható. A gyűlöletincidensek azonosításakor különböző, a monitorozás során rögzített⁶, indikátorok vizsgálata alapján döntünk arról, hogy az adott tettnek lehetett-e antiszemitizmus a motivációja.

Az antiszemita gyűlöletcselekmények minél szélesebb körű monitorozásához

³ A módszertanunk lényegében változatlan a monitoring tevékenység 2013 májusi megkezdése óta. A módszertant Barna Ildikó dolgozta ki, az ő szövegét emeltük át ebbe a fejezetbe. Az apró formai változtatásokat külön jelezzük.

⁴ Ez alapján például a gyűlöletbeszédet az EBESZ nem tekinti gyűlölet-bűncselekménynek, mivel az adott viselkedés az előítéletes motiváció nélkül már nem lenne bűncselekmény. (OSCE/ODIHR 2009a, 24)

Ennek átlátunk való kezeléséről lásd később.

⁵ A Btk. szó szerint nem tartalmazza a rasszista indítékot, de például az „aljas indok” minősítést kimeríti, ha valaki ilyen indítékkal követ el bűncselekményt.

⁶ Ezeket a *Módszertan* későbbi részében mutatjuk be.

sokféle forrás együttes használatára van szükség. Különösen fontosak számunkra az áldozatok bejelentései. Ha az áldozat nekünk nem tud, vagy nem akar bejelentést tenni, akkor egy közvetítő bevonásával értesülhetünk az incidensről. Ilyen közvetítő lehet az áldozat hozzátartozója, ismerőse, az eset tanúja vagy egy másik civil szervezet. A bejelentések megkönnyítését szolgálja az Alapítvány korábban említett

huszonnégy órás telefonos forródrótja. Ezen kívül lehetőség van online bejelentésre, amelynek során a bejelentő még inkább megőrizheti anonimitását.

Az Alapítvány deklarált célja, hogy kapcsolatban álljon a hatóságokkal, mivel lehetséges, hogy az áldozat először hozzájuk fordul vagy egy szemtanú őket értesíti.

Fontos információforrást jelentenek a különböző médiumok: a televízió, a rádió, valamint a sajtó nyomtatott, illetve internetes változata. A jelentés lényeges részét képezi a mostanában egyre nagyobb fenyegetettséget jelentő úgynevezett virtuális gyűlölet monitorozása.

Ezen médiumok monitorozását egyrészt fizetett szakemberek látják el professzionális sajtófigyelés keretei között, másrészt önkéntesek is folyamatosan figyelik a médiumokat és a kinyert információt továbbküldik a Brüsszel Intézet munkatársainak feldolgozásra. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint a média egy mind nagyobb szeletét folyamatos monitorozás alatt tarthassuk. Ez kiterjed nagyjából az összes fogható tv- és rádióadóra, az összes nagyobb példányszámú nyomtatott sajtótermékre, illetve az interneten nem csupán a hírportálok, de a közösségi oldalak és a szélsőséges, uszító honlapok monitorozására is. A monitorozás folyamata szisztematikusan, pontosan kidolgozott sztematikus alapján történik.

A monitorozott gyűlöletcselekmények között vannak olyanok, amelyeket a statisztika részének tekintünk, vannak azonban olyanok is, amelyeket rögzítünk, de a havi statisztikába nem számítjuk bele.⁷

Gyűlöletesemények, amelyek beleszámítanak a statisztikába

- csak Magyarországon történt gyűlölet-események; függetlenül attól, hogy az áldozat magyar állampolgár-e
- minden cselekedet, esemény, atrocitás, amely zsidó személyek, szervezetek vagy tulajdon ellen irányul és ahol bizonyítható az antiszemita szándék vagy tartalom, vagy ahol a támadás azért történt, mert az áldozat zsidó vagy azt gondolták róla, hogy zsidó
- bármilyen zsidó intézmény, épület tudatos és indokolatlan megrongálása (akkor is, ha a rongáláshoz nem társult további explicit antiszemita üzenet [például egy zsinagóga ablakát bedobják kővel])
- antiszemita kommentek blogokon, fórumokon, közösségi oldalakon, amelyeket jelentettek a Tett és Védelem Alapítványnak
- antiszemita és neonáci anyagok eljuttatása egyes zsidó személyekhez, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- antiszemita és neonáci anyagok kihelyezése egyes zsidó személyek tulajdonához, zsidó szervezetekhez, intézményekhez
- Izraellel és cionizmussal kapcsolatos kritikák, ha azok túlmennek a politikai közlésen és hagyományos zsidóellenes sztereotípiák előhívását szolgálják
- események, amelyek alkalmasak arra, hogy zsidókban félelmet keltsenek

Gyűlöletesemények, amelyek nem számíttanak bele a statisztikába⁸

- Magyarországhoz, magyarországi zsidósághoz kötődő antiszemita gyűlöletcselekmények, amelyek valamiért nem tartoznak a statisztikába. Ennek több oka lehet: nem Magyarországon történtek, nem egyértelműsíthető az antiszemita szándék, nem világosak az eset körülményei, vagy egyszerűen nincs olyan súlya a történéseknek.
- Gyűlöletkifejezések, amelyek honlapokon, kommentekben és online fórumokon rendszeresen megjelennek és nem érkezett róluk személyes bejelentés a Tett és Védelem Alapítványhoz.
- Egyéb hírek, melyek csak közvetetten kapcsolódnak az antiszemizmushoz

⁷ Ennek kialakításához felhasználtuk a következőket: ADL 2012, CST 2013

⁸ A statisztikába nem számító gyűlöletcselekmények leírását pontosítottuk, ez eltér a 2013-as indulás utáni meghatározástól.

A regisztrált cselekmények több jellemzőjét is rögzítjük. Korábban említettük, hogy különböző indikátorokat használunk, amelyek segítségével valószínűsíthető, hogy az adott cselekedet elkövetésének motivációja előítélet volt. Ezek az indikátorok az elkövető különböző jellemzőire, az áldozatra vonatkozó adatokra, a cselekmény helyszínére, időpontjára, az esemény esetleges előzményeire vonatkoznak. Az adatgyűjtés során ezeket rögzítjük. Ezen kívül vizsgáljuk, hogy az adott cselekménynek voltak-e és ha igen, milyen akár büntetőjogi következményei.

Az egyes cselekmények regisztrálása mellett fontos azok kvalitatív különbségeinek megragadása is. Az esetek tipizálását kétféle módon is elvégezzük. Az egyik kategóriarendszer szerint a következő típusokat különböztetjük meg: közösség elleni erőszak, közösség tagja elleni erőszak, önkényuralmi jelkép használata és nemzetiszocialista rendszer bűneinek tagadása, holokauszt-tagadás.

A másik kategorizáláskor a Nézzünk szembe a tényekkel! ajánlása alapján hétféle cselekménytípust különböztetünk meg, amelyek a következők (CEJI 2012, 10-12):

- Emberölés: halált okozó, személy elleni támadás
- Súlyos fizikai erőszak
 - személy elleni támadás, amely súlyos testi sértést okozhat
 - fegyverrel vagy más, sérülés okozására alkalmas eszközzel elkövetett támadás
 - tulajdon elleni támadás, amely során az ingatlanban tartózkodó emberek meghalhatnak
 - bombák és levélbombák
 - emberrablás

- Támadás
 - személyelleni fizikai támadás, amely nem életveszélyes és nem súlyos
 - az áldozat védekezése vagy menekülése következtében sikertelen támadási kísérlet
 - emberek tárgyakkal való megdobálása, azt az esetet is ide értve, amikor a dobás célt tévesztett
- Rongálás
 - tulajdon elleni fizikai támadás, amely nem okoz életveszélyt
 - tulajdon meggyalázása
 - gyújtogatás, amely nem okoz életveszélyt, sikertelen gyújtogatási kísérlet
- Fenyegetés
 - egyértelmű vagy konkrét szóbeli vagy írásos fenyegetés
 - „bombatámadás”, amelyről később kiderül, hogy csupán megtévesztés volt
 - zaklatás
 - rágalmozás
- Gyűlöletbeszéd
 - nyilvános gyűlöletbeszéd
 - virtuális gyűlölet
 - sértő magatartás
 - egynél több címzettnek elküldött sértő írás
 - irodalom és zene
- Diszkriminációs esetek

Fontosnak tartjuk a gyűlöletcselekmények kontextusba helyezését is. Ezek a tettek ugyanis nem légtüres térben léteznek és egyáltalán nem függetlenek attól a társadalmi és kulturális környezettől, amiben történnek. Lényeges ezen cselekmények dinamikája is: sokszor inkább folyamatokról, mintsem különálló eseményekről van szó. (Perry 2001, 8) A statikus adatokon kívül rövid leírásokat is közlünk az egyes esetekről, ami segít a cselekmény körülvívő környezet megértésében.⁹ Az idősoros adatok elemzésekor pedig gondot fordítunk az események dinamikájának bemutatására.

⁹ Éppen az ilyen leírásokat tartja Perry (2001, 18) az Anti-Defamation League jelentések egyik legnagyobb pozitívumának.

ANTISZEMITA GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK 2016. JÚLIUS

A Tett és Védelem Alapítvány júliusi monitoring tevékenysége nyomán két antiszemita gyűlöletcselekményt azonosított, melyek a gyűlöletbeszéd kategóriájába tartoznak.

Toroczkai László Ásotthalom polgármestere zsidózza kérte ki magának az adatigénylést Magyarország
Forrás: 444.hu

GYŰLÖLETBESZÉD

Liget-projekt kapcsán kialakult indulatos helyzetben kirekesztő megnyilvánulás is történt
Forrás: 24.hu

2016. július 12. A Liget Budapest Projektrel kapcsolatban fellángolt indulatok során antiszemita megnyilvánulás is történt. Július 12-én a ligetvédők és a biztonságiak szembenállása közben a biztonságiak felfeszítették az aktivisták egyik elbarikádozott bejáratát és azon keresztül mentek be az építkezés területére. A kapunál kiabálás és dulakodás tört ki, majd egy fekete ruhás személy elszaladt, akit a ligetvédők állítása szerint a biztonságiak küldtek rájuk.

A biztonságiak jogi képviselőjének nyilatkozata erre a következő volt: „nevetséges már a feltételezés is, hogy ehhez a zsidó sráchoz bármi közük lenne.” (Kiemelés a TEV-től származik)

2016. július 22. Léderer András, a Magyar Helsinki Bizottság menekültügyi koordinátora közérdekű adatigényléssel fordult Ásotthalom önkormányzatához az ott szolgálatot teljesítő fegyveres mezőőrök működésével kapcsolatban.

Léderer Facebook-profilján azt írja, kérdéseire nem kapott választ, viszont Ásotthalom függetlenként mandátumot nyert, azóta a Jobbik alelnökének megválasztott Toroczkai László saját Facebook-oldalára kirakta a képét és személyre szólóan reagált. Toroczkai a posztjában kiemelte, hogy Léderer korábban az SZDSZ tagja volt, illetve, „*zsidó, és tavaló azt is baromira fontosnak tartotta nyilvánosságra hozni, hogy homoszexuális*”, majd kifejtette, hogy a „*hozzá hasonlókat*” azaz szerinte a rend ellen fellépőket rendeletben tiltották ki Ásotthalomról.

Léderer megosztásában elmondta, hogy választ nem, viszont antiszemita, zsidóságával és szexuális beállítottságával kapcsolatos hozzászólásokat annál inkább kapott üzenetekben és hozzászólásokban egyaránt – melyekről egy kisebb válogatást is közölt posztjában.

TOVÁBBI ANTISZEMITA GYŰLÖLETCELEKMÉNYEK

A Tett és Védelem Alapítvány monitoring tevékenysége során 2016 júliusában olyan esetet nem azonosított, amely a további antiszemita gyűlöletcselekmények kategóriába tartozna.

KÖZÖSSÉGI HÍREK, REAKCIÓK

Ilan Mor Magyarországról emlékezett
Budapest
Forrás: nol.hu

2016. július 3-án Ilan Mor leköszönő izraeli nagykövetről közölt cikket a Népszabadság. A sajtóorgánum többek között megemlékezik a diplomata pályájáról és természetesen Magyarországról is, de külön kiemeli a kortárs izraeli költészet kiadásában játszott szerepét.

Az újság megemlíti, hogy a magyarországi antiszemitizmussal kapcsolatban Ilan Mor szót emelt egy megszállottan zsidózó tévés műsorvezető állami kitüntetése ellen, figyelemre méltó, hogy a Horthy-kor rehabilitálását celebrálva elkötelezett antiszemita állítanak be makulátlan történelmi figurának és a szentendrei turulállítás miatti tiltakozás ürügyén megjelent antiszemita felirat miatt a polgármesterrel is beszélt. Mindezek mentén úgy tartja, hogy „a magyar zsidók,

miközben erős érzelmi kapocs fűzi őket Izraelhez, elsősorban magyarok.”

Ronald Lauder egy interjúban negatív színen tüntette fel Magyarországot
Budapest
Forrás: nepszava.hu

2016. július 15-én az Observerben adott interjújában Ronald Lauder, a Zsidó Világkongresszus elnöke kifejezetten aggályosnak nevezte Magyarország helyzetét az antiszemitizmus tekintetében. Az interjú Magyarországra vonatkozó része számos túlzó és igazságalap nélküli állítást tartalmazott (például: „*Elkezdték Horthy-szobrokat is felállítani, aki ugye náci volt... Még az alaptörvényükben is megváltoztatták a szövegezést, amelyből így kikerült a „holokauszt” szó.*”) A véleményközléstől többek között az EMIH is elhatárolódott¹⁰.

¹⁰ Többek között például a HírTV-ben: <http://hirtv.hu/ahirtvhirei/koves-slomo-magyarország-nem-antiszemita-1353063>

HIVATALOS ÉS CIVIL REAKCIÓK

*Ronald S. Lauder interjújára
adott válaszreakciók*
Magyarország
Forrás: magyarhirlap.hu;
magyaridok.hu; hirtv.hu

2016. július 20. Levélben fogalmazta meg aggályait Heisler András, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) elnöke Ronald S. Lauder az Observernek adott interjújában történt nyilatkozatával kapcsolatban. Heisler úgy nyilatkozott, hogy reméli, újságírói manipuláció vagy téves tanácsadói információk alapján tehetett a magyarországi zsidóság helyzetére vonatkozóan nem valós megállapításokat Lauder. Hangsúlyozta, a kormány és a zsidó szervezetek között konstruktív együttműködés folyik, bár elismerte, emlékezetpolitikai kérdésekben vannak nézeteltérések. A világkongresszus alelnöki tisztségét is betöltő Heisler arra kérte a nemzetközi szervezet vezetését, a magyarországi zsidósággal és az antiszemitizmussal kapcsolatos hiteles információkért legközelebb inkább közvetlenül hozzájuk forduljanak.

„Sajnos Ronald Lauder munkásságában nem először fordul elő, hogy rosszul van tájékoztatva” mondta el Köves Slomó az EMIH vezető rabbija Mádon. *„Ehhez képest nagy magabiztossággal állít dolgokat, legutóbb, amikor három évvel ezelőtt a Zsidó Világkongresszus rendezvénye volt itt Budapesten, akkor is hasonló dolgokat mondott, és talán emlékszik*

a közönség, utána bocsánatot kért, hogy ilyet mondott. Ügye azt fontos tudni, hogy a Zsidó Világkongresszus, ugye általában, mint minden olyan dolog, aminek benne van a nevében, hogy világ, az körülbelül annyira képviseli a zsidó világot, mint mondjuk a Magyarok Világszövetsége, tehát azt gondolom, hogy ennek nem kell nagyobb súlyt tenni, hangsúlyt adni.”

A kormány is visszautasította Lauder véleményét. „Minden ténybeli alapot nélkülöznek Ronald S. Lauder kijelentései” így reagált Latorcai Csaba, a Miniszterelnökség kiemelt társadalmi ügyekért felelős helyettes államtitkára. Véleménye szerint Magyarországon gyakorlatilag a zsidó kultúra a reneszánszát éli, a kormány pedig azon van, hogy mindenki biztonságban legyen ebben az országban.

Lauder szavaira Schiffer András is reagált Facebook-oldalán. Az LMP volt társelnöke cáfolta a világkongresszusi vezető nyilatkozatát. Szerinte a Jobbik nem náci párt, bár vannak vele problémák, Magyarországon pedig nem állítanak Horthy-szobrokat, miközben az alkotmányból azért nem vehették ki a holokauszt szót, mert soha nem volt benne. A volt országgyűlési képviselő kiemelte: „Soha nem értettem, miért gondolja bárki azt a tengerentúlról, hogy bármiféle értelme van rosszindulatú baromságokat összehordania Magyarországról. Túl azon, hogy a szélsőjobb számára szolgáltat gyúanyagot”.

HÍREK ÉS VÉLEMÉNYEK A MAGYAR- ORSZÁGI ANTISZEMITIZMUSRÓL

*Továbbra sincs vége a Sorsok Háza
projekt körüli fejtelenségnek*

Magyarország

Forrás: nol.hu; atlatszo.hu

2016. július 8. A Magyar Liberális Párt közérdekű adatigényléssel fordult a Miniszterelnökséget vezető miniszterhez a Sorsok Háza átadási időpontjával kapcsolatban

mivel a projekt közel 2 éves csúszásban van. A beruházás és a Schmidt Máriához, a Terror Háza Múzeum igazgatójához köthető

alapítvány kapcsán eddig is sok volt a probléma, és a konszenzus hiánya miatt egyelőre nem is látszik körvonalazódni a megoldás.

A párt szerint: *„szégyen, hogy miközben a Szabadság téren a leghevesebb bírálatok ellenére is rendkívül gyorsan sikerült felállítani a történelemhamisító második világháborús emlékművet, 2016-ban még mindig nincs emlékhelye a holokausztnak.”*

Ugyanakkor napvilágot látott hír az is, hogy az egész projekt felügyelete átkerülne az Emberi Erőforrások Minisztériumához.

EGYÉB HÍREK

Turul-szobor-avatás Szentendrén
Magyarország
Forrás: szentendre.hu

2016. július 2-án Szentendrén a 11-es útnál felavatták a turulszobrot. A Szentendrei Konzervatív Kör által kezdeményezett szoborállítást ellen korábban tiltakozások is voltak, de végül nyolc év után minden jogi akadály elhárult az építkezés ellen. A szoboravatáson koncertek és beszédek voltak, illetve felszólalt dr. Filó András Jobbikból kizárt, azóta függetlenként tevékenykedő és Holló István jobbikos képviselő is. A szobrot Fajcsák Tibor izbégi katolikus plébános szentelte meg. Az avatáson megjelent a Betyársereg is, mint az azt biztosító szervezet rendbontás ugyanakkor nem történt. Korábban a szobron antiszemita, zsidózo cetlik jelentek meg, mely miatt Alapítványunk feljelentést is tett, ahogy arról a júniusi jelentésben beszámoltunk.

Ujhelyi mentelmi jogának felfüggesztését javasolja az Európai Parlament
Magyarország
Forrás: nol.hu

2016. július 11. Ujhelyi István szocialista EP-képviselő mentelmi jogának felfüggesztését javasolja jelentésében az Európai Parlament Jogi Bizottsága. A jelentésről várhatóan ősszel szavaz a képviselőtestület, amely ritkán szokta felülmúlni a bizottsági döntést.

Ujhelyit 2014-ben jelentette fel rágalmazásért a Jobbik színeiben politizáló

Sneider Tamás, az Országgyűlés jelenlegi alelnöke, mert őt az ATV Egyenes Beszéd című műsorában a „maffiaszerű szkinhed-mozgalom” egyik vezetőjének nevezte, és fasisztoid, erőszakos múlttal vádolta. Ujhelyi a döntésre reagálva a Népszabadságnak megismételte: minimum furcsának tartja, hogy egy rasszista indíttatású, erőszakos cselekményért felfüggesztett börtönre ítélt közszereplő jogi eszközökkel kíván elégtételt venni tőle. Ismeretes, Sneidert 1992-ben 8 hónap felfüggesztett börtönre ítélték, amiért társával bántalmazott egy cigány származású fiatalembert.

Utcaátnevezések
Alapítványunk munkásságának köszönhetően
Budapest
Forrás: Tett és Védelem Alapítvány

2016. július 12. „Hoztak is, meg nem is; meg is változtatták, meg nem is: Lukács György utcára nevezték át a Lukács György utcát Kecskeméten, a Nyíró utcából pedig Nyíró lett. Törvény írja elő, hogy nem lehet utcát elnevezni olyan személyről, aki önkényuralmi rendszer kiépítésében és fenntartásában közreműködött. Az önkormányzatok pedig betartják a törvényt. Szembenéznek a történelemmel, meg nem is.” „Horthy Miklós a függöny mögött” címmel tett közzé egy rövid videót Alapítványunk, melynek központi eleme a szigetszentmiklósi Nyíró József és más utcanevek megváltoztatása érdekében tett törekvés.

A TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY HIVATALOS ÜGYEI

*Vácon nincs már
Hóman Bálintról elnevezett utca*
Forrás: nol.hu

2016. július 14. Testületi ülésén döntött a váci önkormányzat és a Hóman Bálint nevét viselő váci közterület új neve Rabtemető út lett.

Korábban az önkormányzat a Magyar Tudományos Akadémiához fordult állásfoglalást kérve, mely vélemény alapján Hóman „... felelős szerepet játszott Magyarországnak (...) a nemzetiszocialista Németországgal való kapcsolata megalapozásában és végzetes fel-

erősítésében, az ezzel is együtt járó faji diszkrimináció végletes elmélyítésében”.

Az átnevezési procedúrához hozzátartozik, hogy az előkészítő szakbizottsági ülésen a kormánypártok által delegált többség még ragaszkodott a Hóman út megtartásához, végül elfogadták az előterjesztő baloldali ellenzéki pártok és a helyi lokálpatrióta civil szervezet közös javaslatát.

Alapítványunk egyébként ebben az ügyben még 2015. december 16-án fordult beadvánnyal a Pest Megyei Kormányhivatalhoz törvényességi felügyeleti eljárásért.

A HÓNAP KRÓNIKÁJA

Az alábbi táblázatban a jelentésben található összes esetet, eseményt kronologikus sorrendben mutatjuk be. A Kategória rubrika megmutatja, hogy az adott eseményről a jelentés melyik részében számoltunk be bővebben.

Sorszám	Dátum	Esemény	Kategória
1.	július 2.	Turul-szobor-avatás Szentendrén	Egyéb hírek
2.	július 3.	Ilan Mor leköszönő izraeli nagykövet	Közösségi hírek
3.	július 8.	Magyar Liberális Párt érdeklődése a Sorsok Házáról	Hírek, vélemények az antiszemitizmusról
4.	július 11.	Ujhelyi István mentelmi jogának felfüggesztését javasolják	Egyéb hírek
5.	július 12.	Kirekesztő megnyilvánulás a Liget-projekt kapcsán kialakult feszült helyzetben	Gyűlöletcselekmény – gyűlöletbeszéd
6.	július 12.	Videóriport az utcaátnevezések kapcsán	TEV hivatalos ügyei
7.	július 14.	Hóman Bálint utca átnevezése Vácon	TEV hivatalos ügyei
8.	július 15.	Lauder félrevezető nyilatkozata Magyarországról	Közösségi hírek
9.	július 20.	Reakciók Lauder nyilatkozatára	Hivatalos és civil reakciók
10.	július 22.	Toroczkai kirekesztő megnyilvánulása a mezőőrségi adatigénylés kapcsán	Gyűlöletcselekmény – gyűlöletbeszéd

KAPCSOLAT ÉS TÁMOGATÁS

A Tett és Védelem Alapítvány zsidó szervezetek civil kezdeményezése, amely a zsidó tradíciókat követve kész határozott lépéseket tenni az egyre inkább elharapódzó antiszemita jelenségek visszaszorításáért. Amennyiben bárkit vélt vagy valós zsidósága miatt bántalmazás vagy antiszemita inzultus érte, ne hallgasson, jelezze felénk, hogy az arra kijelölt csatornákon továbbítsuk az intézkedésre rendelt szervekhez! Bejelentéseket az alábbi lehetőségek bármelyikén fogad az Alapítvány:

FORRÓDRÓT (+36 1) 5 1 00 000

Tett és Védelem Alapítvány honlapján: www.tev.hu/forrodrot
és facebook oldalán: www.facebook.com/tev-tett-es-vedelem-alapitvany

A Tett és Védelem Alapítvány munkája csak akkor lehet sikeres, ha sokan osztoznak azon elkötelezettségünkben, hogy megteremtjük a sérelmet elszenvedettek számára a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezért arra kérjük, egyéni felajánlásával segítse az Alapítvány munkáját! Adományát az alábbi bankszámlaszámon juttathatja el az Alapítványhoz:

13597539-12302010-00057157

A Tett és Védelem Alapítvány elérhetőségei:
Cím: 1052 Budapest, Semmelweis utca 19.
Tel: +36 1 267 57 54, +36 30 207 5130
<http://www.tev.hu>, info@tev.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (utolsó letöltés: 2013.07.10.)

Anti Defamation League (ADL). 2012. 2011 Audit of Anti-Semitic Incidents.

CEJI, 2012. Tegyük láthatóvá a gyűlölet-bűncselekményeket! Nézzünk szembe a tényekkel! Útmutató a gyűlölet-bűncselekmények és előítélet motiválta incidensek monitorozásához. Facing Facts! projekt.

Chakraborti, Neil és Garland, Jon. 2009. Hate Crime. Impact, Causes and Responses. London: SagePublications.

Community Security Trust (CST). 2013. Antisemitic Incidents Report 2012.

Levin, Jack és McDevitt, Jack. 1999. Hatecrimes. In Encyclopedia of Violence, Peace and Conflict. szerkesztette Lester Kurtz, 89–102. San Diego: Academic Press.

OSCE/ODIHR. 2009a. Hate Crime Laws. A Practical Guide. Varsó: OSCE/ODIHR.

OSCE/ODIHR. 2009b. Preventing and responding to hate crimes. A resource guide for NGOs in the OSCE region. Varsó: OSCE/ODIHR.

Perry, Barbara. 2001. In the Name of Hate. Understanding Hate Crimes. New York: Routledge.

Társaság a Szabadságjogokért (TASZ). 2012. Gyűlöletbűncselekmények áldozatainak. Tájékoztató Kiadvány. Budapest: TASZ.

IMPRESSZUM

Kiadó: Szalai Kálmán ügyvezető igazgató Brüsszel Intézet Nonprofit Kft.

Szerző: Dr. Róna Dániel kutatási igazgató, politológus,
a Corvinus Egyetem oktatója

Szerkesztők: Dr. Bodó Kristóf ügyvéd,
a Tett és Védelem Alapítvány és Brüsszel Intézet jogi képviselője

Nádasi Krisztián kutatásvezető,
Brüsszel Intézet Monitoring Csoportjának tagja

Pásztor Tibor igazgató, Brüsszel Intézet Monitoring Csoportjának vezetője

Tatai Zoltán kutató, Brüsszel Intézet Monitoring Csoportjának tagja

Tóth Gábor kommunikációs szakértő

Támogatás: Bodnár Dániel filozófus,

Tett és Védelem Alapítvány Kuratórium Elnöke

Andrew Srulewitch igazgató, ADL

A kiadó köszönetét fejezi ki Dr. Kovács András szociológusnak, a CEU professzorának a biztatásért és segítő tanácsokért.

A kiadó köszöni az áldozatvállalást azon önkénteseknek, akik szakértő irányítás mellett hónapok óta szünet nélküli munkával segítették a jelentés létrejöttét.

A jelentés egészének és bármely részletének felhasználása kizárólag a kiadó írásos beleegyező nyilatkozatának birtokában engedélyezett a forrás pontos megjelölésével.

2016 Budapest

TETT ÉS VÉDELEM ALAPÍTVÁNY

1052 Budapest, Semmelweis utca 19.

+36 1 267 5754, +36 30 207 5130

<http://www.tev.hu>

info@tev.hu

